

NES High School, Bhandup
III Preliminary Examination

Date : 2-02-2019
Std. : X, Div. _____
Roll No. _____

Sub. : Marathi
Pages : 05

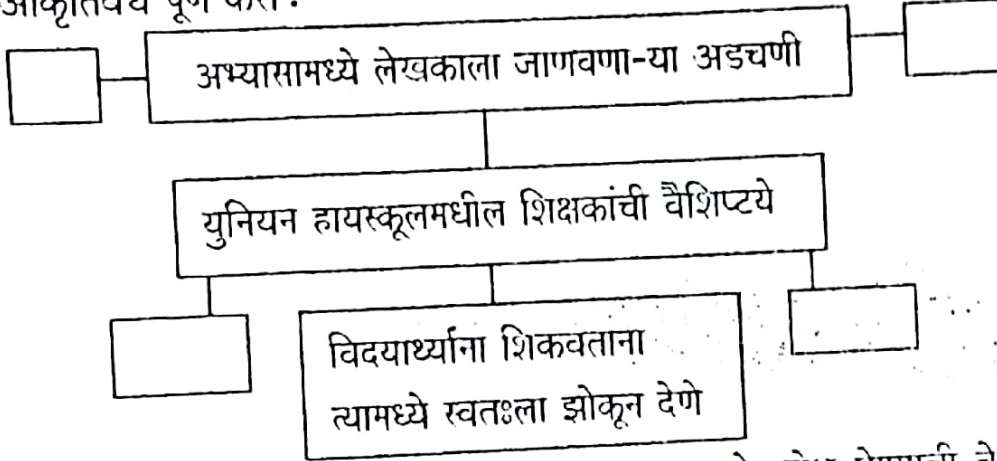
Marks : 50
Time : 2 Hrs.

गद्यविभाग

प्र. १ अ) खालील उता-याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा .

१) आकृतिबंध पूर्ण करा .

(02)

शालेय शिक्षण पूर्ण केल्यानंतर जेव्हा हायस्कूलमध्ये प्रवेश घेण्याची वेळ आली त्यावेळी तर आणखी एक मोठं संकट समोर आलं. त्यावेळी हायस्कूलची प्रवेश फी एकवीस रुपये होती; पण आमच्याजवळ एवढे पैसे कुठून येणार प्रवेश फी भरणे शक्य नव्हते. आता ही शिक्षण फी भरणे पैसे कुठून येणार याची धोर सोडला नाही. आजूबाजूच्या वि-हाडांतील काही कामे करून तिचे पैसे जमवण्यास सुरुवात केली. त्याच वेळी तिच्या परिचयातील एक माऊली मदतीला धावली आणि माझ्या प्रवेश फीची व्यवस्था झाली; पण तोपर्यंत गिरगावातील त्यावेळच्या नामांकित शाळांमधले प्रवेश वंद झाले होते.

अखेर युनियन हायस्कूलमध्ये मला प्रवेश मिळाला आणि माध्यमिक शिक्षणाचा पुढील टप्पा सुरू झाला. अनेक अडीअडचणींमधून मी जमेल तेवढा अभ्यास करत होतोच; पण त्या छोट्याशा खोलीतील जागा अपूर्ण पडायची. अभ्यासाला पुरक वातावरण नव्हते. मात्र त्याही वातावरणात मी जिद्दीने अभ्यास करत राहिलो आणि परीक्षेत चांगलं यश मिळत गेलं. या युनियन हायस्कूलमधले शिक्षक, त्यांची सेवाभावी वृत्ती, विद्यार्थ्यांना शिकवताना त्यामध्ये त्यांचे स्वतःला झोकून देणे आणि निरपेक्ष भावनेने केलेले मार्गदर्शन यामुळे माझ्या केवळ शालेय अभ्यासाचाच पाया पक्का झाला असं नाही, तर आयुष्याचाच पाया पक्का झाला. शिक्षणावद्दल एक आंतरिक ओढ वाटू लागली.

(01)

२) १. चौकटी पूर्ण करा .

अ. लेखकाची हायस्कूलची प्रवेश फी

ब. लेखक माध्यमिक शिक्षण घेत असलेली शाळा

२ . लेखकाला गिरगावातील नामांकित शाळांमध्ये प्रवेश मिळाला नाही कारण...

(०१)

३) व्याकरण

खालील वाक्यांतील अधोरेखित शब्दांचे वचन बदलून वाक्य पुन्हा लिहा .

(०२)

१ . पिंपळकट्टयावर वसून निवांतपणा अनुभवल्याच्या पुसटशा आटवणी

माझ्या मनात येत असतात .

२ . आई कपटाची कामे करत होती .

४) स्वमत

(०२)

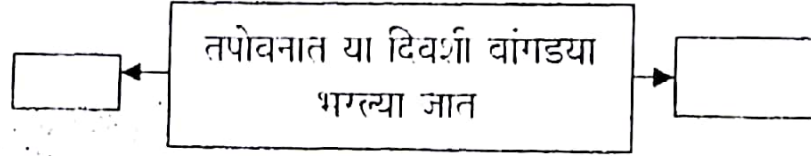
'माझ्या जीवनातील शिक्षकांचे स्थान' या विषयावर तुमचे विचार लिहा .

प्र.१ आ) खालील उता-याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा .

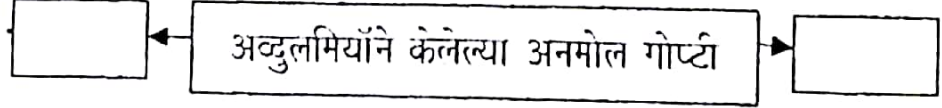
१) आकृत्या पूर्ण करा .

(०२)

१ .

२ .

दार्जासाहेब वोलत होते-

“गमानं मेतुबंधन केलं; पण त्यासाठी अनेकांचा हातभार लागला . अगदी लहानशी खार; पण तिनंसुद्धा आपल्या शक्तीप्रमाणे मेतुबंधनाला मदत केली . तशीच मदत या तपोवनासाठी देणा-या काही व्यक्ती आम्हांला मुद्देवाने लाभल्या आहेत . संक्रांतीला आणि ज्येष्ठ पौर्णिमेला वांगड्या भरण्याचा प्रस्ताव जेव्हा समोर आला होता तेव्हा अनेक वांगडीवाल्यांना भेटून इथं येण्यावद्दल विनंती केली; पण कुणीही माझ्या विनंतीचा स्वीकार केला नाही . अब्दुलमियोंनी मात्र स्थानःहून इथं येण्याचं आश्वासन दिलं आणि दरवर्षी न चुकता अब्दुलमियों इथं येतात . येथील भगिर्नीच्या जीवनात आनंदाचा वर्षा व करतात . वर्षातले दोन दिवस तपोवनात अतिशय आनंदाचे आणि उत्साहाचे असतात . कुठल्याही मोवदल्याची अपेक्षा न करता अब्दुलमियों न बोलावता दरवर्षी येतात . तपोवनातील स्त्रिया, मुलीवाळी त्यांच्या येण्याकडे डोळे लावून वसलेल्या असतात . अब्दुलमियोंचे हे समाजकार्य, ही मानवमेवा ख्रगेख्र फार फार मोठी आहे . अनमोल आहे आणि म्हणूनच आज त्यांच सत्कार करण्याचं ठरवलं आहे . तव्हा त्या सत्काराचा स्वीकार अब्दुलमियोंनी इथं येऊन करावा .”

अब्दुल स्टेजवर चढला . दाजीसाहेवांनी फुलांचा गुच्छ आणि तपोवनातील लोकांनी तयार केलेली सुंदर फुलदाणी त्याला दिली .

- २) १. कारण लिहा . (०१)
अब्दुलमियाँचा तपोवनामध्ये सत्कार करण्यात आला कारण.....
२. एका वाक्यात उत्तर लिहा . (०१)
अब्दुलला सत्कार समारंभात काय देण्यात आले ?
- ३) व्याकरण (०२)
खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दांची जात ओळखा .
१. अगदी लहानशी खार; पण तिने सुद्धा आपल्या शक्तिप्रमाणे सेतुबंधनाला मदत केली .
२. चौथ-यावर अब्दुल वसला आणि क्षणातच सारा कामदंड सोडून स्त्रियांची गर्दी जमली .
- ४) स्वमत (०२)
अब्दुलमियाँचे समाजकार्य अनमोल आहे; या दाजीसाहेवांचा विधानाशी तुम्ही महमत आहात का ? स्पष्ट करा .

पदयविभाग

- प्र . २ अ) पुढील ओळींचे रमग्रहण करा . (०४)

'दोन दिवस वाट पाहण्यात गेले; दोन दु"खात गेले
द्विशोव करतो आहे किती गहिलेत डोईवर उन्हाळे'

किंवा

दिलेल्या मुद्दयांच्या आधारे 'अंकिला मी दास तुझा' या कवितेची कृती सोडवा .

१. कवितेचे कर्वा
२. कवितेचा रचनाप्रकार
३. कवितेचा काव्यसंग्रह
४. कवितेचा विषय

स्थूलवाचन

- प्र . ३ १. टिपा लिहा . (०३)
१. वार्क २. डॉ. होमी भाभा

व्याकरण विभाग

- प्र . ४ १) पुढील सामायिक शब्दांचा विग्रह करा . (०२)
१. दाणागोटा २. यथाक्रम

२) पंढरील खोलीतील अलंकार ओळखा. (०२)

१. लहानपण देगा देवा ।
मुंगी साखरेचा रवा ॥
२. पावतीच्या पायथ्याशी पंढरीने पांढरा पक्षी पाहिला .

३) पुढील वाक्यांचे प्रकार ओळखा. (०२)

१. मुलानो, रांगेत चला .
२. तुला पेढा आवडतो का ?
३. माझ्या घराजवळ झाड आहे .
४. अरे ! पायाला किती लागले तुझ्या !

४) खालील शब्दांचे सामान्यरूप व विभक्तीचा प्रकार लिहा. (०२)

१. परिसगत
२. उत्साहाला

५) जोड्या लावा. (०२)

वाक्प्रचार	अर्थ
१. सामना करणे	हिंमत न हारणे
२. गोडी लावणे	भीतीने शहारा येणे
३. धाग न सोडणे	आवड लावणे
४. अंगावर काटा येणे	मुकावला करणे

६) खालील शब्दांचे अर्थ लिहा.

१) काल अळग्या. (०१)

१. सुरेश उदया गावी जाईल .

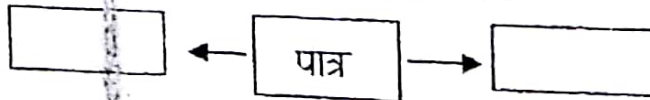
२) पुढील शब्दसमूहासाठी एक शब्द लिहा. (०१)

१. दर दोन महिन्यातून एकदा प्रकाशित होणारे .
२. केलेले उपकार जाणणारा .

३) खालील शब्दातील अक्षरापासून अर्थपूर्ण शब्द तयार करा. (०१)

विनागाखरेचा

४) खालील शब्दांचे दोन वेगळे अर्थ लिहा. (०१)

५) खालील शब्दसमूहावद्दल एक शब्द लिहा. (०१)

१. वाहेरचे रूप
२. खूप चांगली संधी

६) समानार्थी शब्द लिहा. (०१)

१. लढा
२. साखर

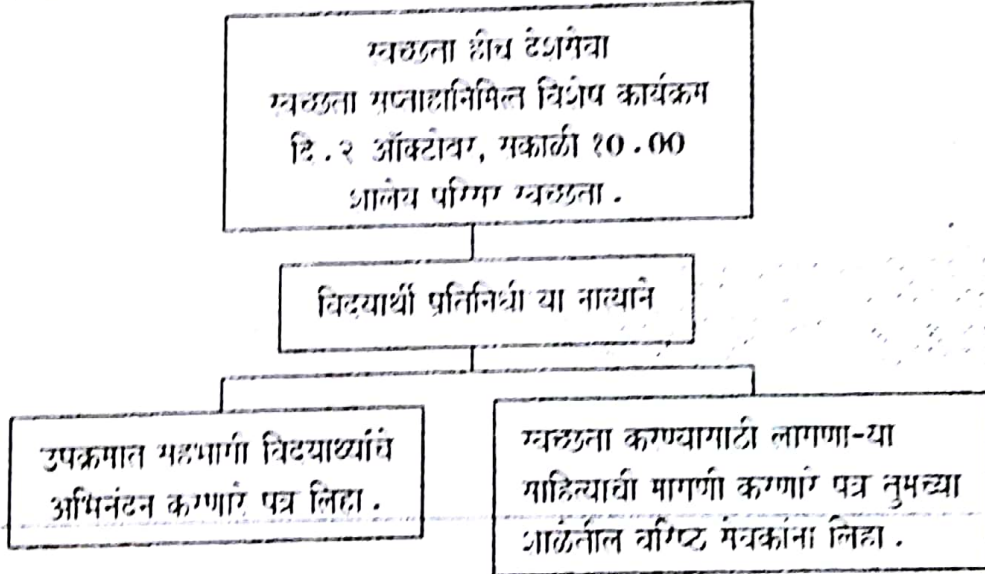
७) विरुद्धार्थी शब्द लिहा. (०१)

१. विरोध
२. खाजगी

- ८) अवृक शब्द ओळखून लिहा. (०१)
 १. ग्यानपीठ / ग्यानपिठ / ज्ञानपीठ / ज्ञानपीठ
 २. तुटपुंज्या / तुटपुंज्या / तुटपुंज्या / तुटपुंज्या
- ९) खालील वाक्यांत योग्य ठिकाणी विरामचिन्हांचा वापर करून वाक्ये पुन्हा लिहा. (०१)
 मी खूप वाट पाहिली पण दादा आलाच नाही.
- १० पारिभाषिक शब्द लिहा. (०१)
 १. Honourable २. Anniversary

उपयोजित लेखन

- १) पुढील निवेदन वाचा व त्याखालील कृती सोडवा. (०९)

.....